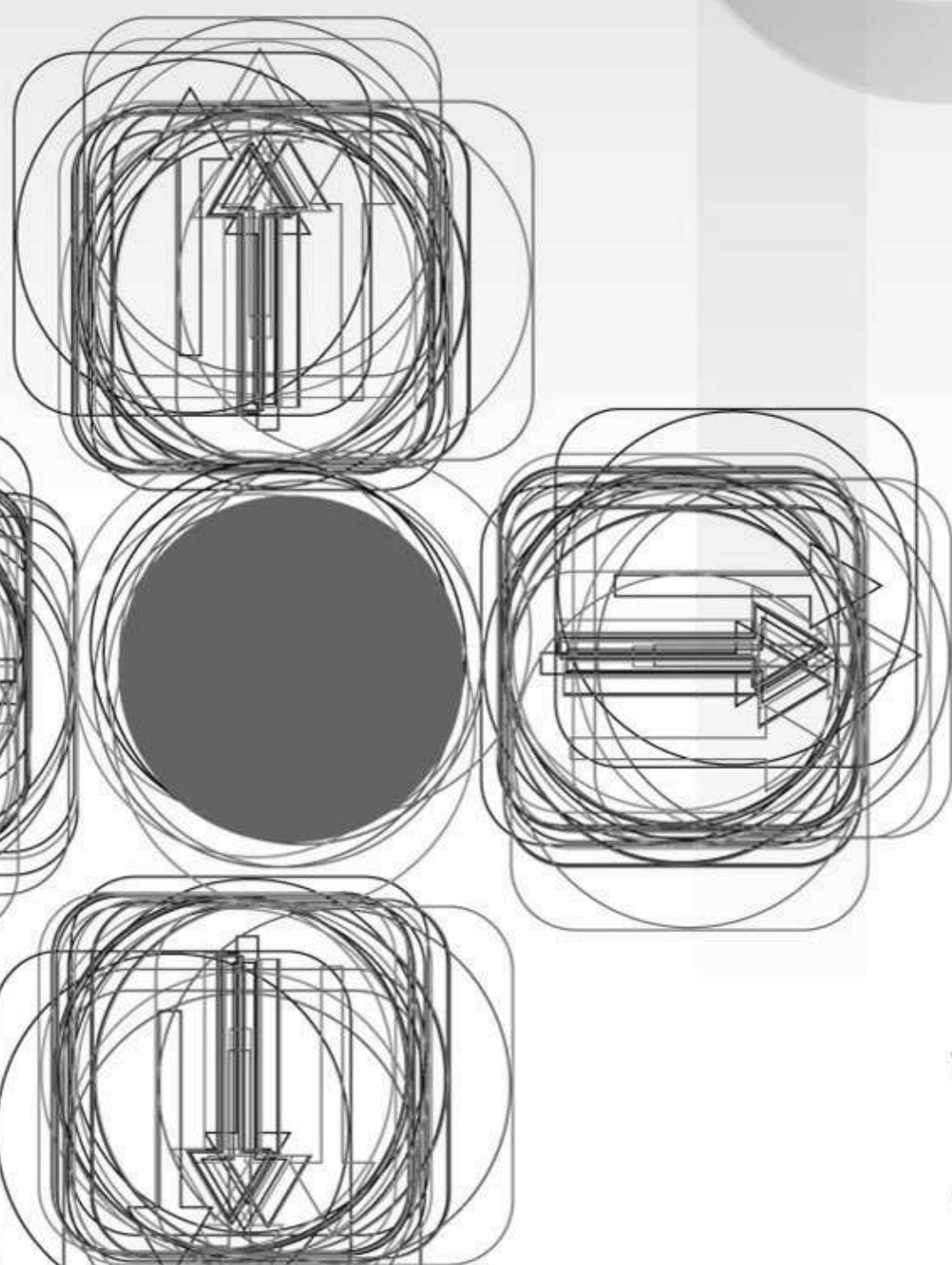

COMPASS

Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης
στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
για νέους/νέες

- βάλετε τη συζήτηση σε μία νέα οπτική.
- • Ενθαρρύνετε την ενεργητική ακρόαση από όλους.
- • Τονίστε αυτά που ενώνουν παρά αυτά που χωρίζουν.
- • Επιδιώξτε τη συναίνεση. Κάντε τα μέλη της ομάδας να δουν τα κοινά τους ενδιαφέροντα παρά να προσπαθείτε να τους κάνετε να συμβιβαστούν και να μετακινηθούν από τις αρχικές απόψεις τους.
- • Αναζητήστε λύσεις που ενδεχομένως να λύνουν το πρόβλημα χωρίς να «επαναδημιουργήσουν» τη σύγκρουση.
- • Προσφερθείτε να μιλήσετε ιδιαίτερα με κείνους που ενεπλάκησαν στη σύγκρουση μίαν άλλη στιγμή.
- Αν προκύψουν πιο βαθιές και σοβαρές συγκρούσεις, ίσως είναι καλύτερο να αναβάλετε την αναζήτηση λύσης και να περιμένετε για μία ψάξετε για μια καταλληλότερη ευκαιρία για την επίλυση του προβλήματος. Εν τω μεταξύ, θα μπορούσατε να σκεφτείτε πως θα μπορούσατε να προσεγγίσετε την σύγκρουση από μία άλλη οπτική γωνία, λ.χ. παίζοντας ένα απλό παιχνίδι όπως «πέτρα – ψαλίδι – χαρτί». Αναβάλλοντας την επίλυση της σύγκρουσης αφήνετε χρόνο στους εμπλεκόμενους/ες να σκεφτούν την κατάσταση και να βρουν νέες προσεγγίσεις στα προβλήματα.
- Οι συγκρούσεις που ανακύπτουν στην ομάδα και οι τρόποι επίλυσής τους μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να χτιστεί μια πιο βαθιά κατανόηση των αιτιών και δυσκολιών πέρα από το πλαίσιο των δραστηριοτήτων, στον πραγματικό κόσμο. Αλλά και το αντίθετο είναι αλήθεια: η συζήτηση των διεθνών συγκρούσεων μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση των τοπικών συγκρούσεων.
- Περαιτέρω πληροφορίες για την αντιμετώπιση της σύγκρουσης μπορείτε να βρείτε στη δραστηριότητα «Παίξτε το Παιχνίδι!».

Κάποιες μέθοδοι και τεχνικές για την υποστήριξη αποδοτικών ομάδων μάθησης

- Έχουμε ήδη περιγράψει την ομαδική εργασία και τον ρόλο της στη βιωματική μάθηση. Εδώ περιγράφουμε κάποιες γενικές δραστηριότητες στο επίπεδο 1 που προάγουν ειδικά τις δεξιότητες για ομαδική εργασία. Αυτές οι δραστηριότητες λειτουργούν καλά στο «σπάσιμο του πάγου» και ως ενεργοποιητές και, σε συνδυασμό με άλλες δραστηριότητες αυτού του εγχειριδίου, είναι καλές μέθοδοι για την εισαγωγή στα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι καλή ιδέα κι εσείς, ως διευκολυντής/τρια, να συμμετέχετε στις δραστηριότητες «παγοθραύστες».
- Η ανάληψη ευθύνης, η επικοινωνία και η συνεργασία είναι οι δεξιότητες κλειδιά για την ομαδική εργασία.

Στοιχηθείτε

Η δραστηριότητα είναι πολύ απλή, έχει όμως όλα τα χαρακτηριστικά και τις διαδικασίες που βοηθούν στην ανάληψη ευθύνης στο πλαίσιο της ομάδας. Είναι ένας καλός παγοθραύστης.

Πολυπλοκότητα: επίπεδο 1 **Μέγεθος ομάδας:** οποιοδήποτε μέγεθος **Χρόνος:** 15' +

Οδηγίες

1. Πείτε στα μέλη της ομάδας να στοιχηθούν βάσει ύψους με τον πιο κοντό μπροστά και τον ψηλότερο πίσω. Δεν επιτρέπεται να μιλούν αλλά μπορούν να επικοινωνούν χρησιμοποιώντας ήχους, νοήματα και τη γλώσσα του σώματος.
2. Όταν μπουν στη γραμμή, ελέγξτε ότι η σειρά τους είναι σωστή.
3. Επαναλάβετε την άσκηση βάζοντάς τους να μπουν στη σειρά σύμφωνα με άλλα κριτήρια, που κάνουν το παιχνίδι διασκεδαστικό αλλά όχι απειλητικό, λ.χ. την ηλικία, τον μήνα γέννησης (Ιανουάριος ή Δεκέμβριος), το μέγεθος του παπουτσιού κ.τ.ό.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

- Προσπαθήστε να βοηθήσετε την ομάδα να αναλύσει το πώς εργαστήκαν μαζί και τι έκανε την ομάδα να δουλέψει καλά.

Προτεινόμενες ερωτήσεις:

- Τι προβλήματα είχατε στην οργάνωση;
- Τι καθυστερούσε την ομάδα;
- Χρειάστηκε κάποιος να ηγηθεί; Λειτουργήσε κάποιος ως ηγέτης; Πώς επελέγη;
- Τι ευθύνες ανέλαβε το κάθε μέλος της ομάδας στην επίλυση του προβλήματος;
- Πώς θα μπορούσε η ομάδα να λύσει το πρόβλημα πιο γρήγορα την επόμενη φορά;

Συνέχισε, σ' ακούω

Η δραστηριότητα εστιάζει στις δεξιότητες ακρόασης, αλλά βοηθά και στην ανάπτυξη λογικής σκέψης και αυτοπεποίθησης στην έκφραση της γνώμης

Πολυπλοκότητα: επίπεδο 1 **Μέγεθος ομάδας:** οποιοδήποτε μέγεθος **Χρόνος:** 35' +

Οδηγίες

1. Καταιγισμός ιδεών με όλη την ομάδα σχετικά με το τι κάνει κάποιον καλό ακροατή.
2. Ζητήστε από την ομάδα να σχηματίσει τριάδες: Ο ένας θα είναι ο ομιλητής, ο άλλος θα είναι ο ακροατής και ο τρίτος ο επιτηρητής.
3. Πείτε στους ομιλητές ότι έχουν 5 λεπτά να εξηγήσουν στον ακροατή την προσωπική τους άποψη για ένα ζήτημα που τους ενδιαφέρει (λ.χ. τη θανατική ποινή, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, τα όρια του ελεύθερου λόγου ή όποιο άλλο ζήτημα απαιτεί περιγραφή, ανάλυση και γνώμη).
4. Ο ακροατής θα πρέπει να ακούσει και να σιγουρευτεί ότι καταλαβαίνει περί τίνος πρόκειται, γιατί το θέμα ενδιαφέρει τον ομιλητή και ποια είναι η άποψη του επ' αυτού.
5. Ο επιτηρητής παρατηρεί τις δεξιότητες ενεργού ακρόασης του ακροατή. Δεν συμμετέχει στη συζήτηση αλλά παρατηρεί προσεκτικά κρατώντας τις βελτιωτικές προτάσεις και παρατηρήσεις του για όταν έρθει η ώρα.
6. Μετά από 5 λεπτά σταματήστε τη διαδικασία και ζητήστε από τους επιτηρητές να δώσουν ανατροφοδότηση. Αλλάξτε τους ρόλους ώσπου όλοι να έχουν περάσει και από τους τρεις ρόλους.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

Συζητήστε τη δραστηριότητα. Κάποιες χρήσιμες ερωτήσεις:

- Μετέδωσαν οι ομιλητές επιτυχημένα τις ιδέες και τα συναισθήματά τους για το ζήτημα; Το βρήκαν βοηθητικό να μιλήσουν με κάποιον που έκανε χρήση δεξιοτήτων ενεργητικής ακρόασης;
- Πώς ήταν να είναι κανείς ακροατής; Ήταν δύσκολο να ακούει κανείς χωρίς να διακόπτει προκειμένου να κάνει κάποιο σχόλιο ή να προσθέσει μian άποψη;

Συμβουλές για τους διευκολυντές

Η ομάδα πιθανά να προτείνει κάποια από τα παρακάτω. Αν όλα πάνε κατ' ευχήν, στο τέλος της δραστηριότητας θα έχει κάνει έναν κατάλογο με όλα τα παρακάτω - και κάποια άλλα ίσως.

Ένας καλός ακροατής:

- Δείχνει σεβασμό, διατηρεί οπτική επαφή με τον ομιλητή και δεν είναι νευρικός.
- Δείχνει ότι παρακολουθεί και ακούει γνέφοντας περιστασιακά ή λέγοντας «συνέχισε, σ' ακούω».
- Δε διακόπτει.
- Δε βιάζεται να γεμίσει τις σιωπές αλλά δίνει στον ομιλητή χρόνο να σκεφτεί και να ξαναμπει στη συζήτηση.
- Χρησιμοποιεί ανοιχτές ερωτήσεις για να ενθαρρύνει τον ομιλητή να συνεχίσει να μιλάει ή να εμβαθύνει.
- Συνοψίζει ή διατυπώνει διαφορετικά τις παρατηρήσεις του ομιλητή περιστασιακά για να δείξει ότι έχει καταλάβει.
- Αποκρίνεται στα συναισθήματα που ίσως κρύβονται πίσω από τα λόγια του ομιλητή και δείχνει ότι καταλαβαίνει πώς αυτός νιώθει.

Η ανθρώπινη μηχανή

Πρόκειται για μια μη λεκτική άσκηση που δείχνει στα μέλη της ομάδας πώς να συνεργάζονται μεταξύ τους και να συνδέουν τις ατομικές τους συμβολές σε μια ολοκληρωμένη λειτουργούσα ενότητα.

Πολυπλοκότητα: επίπεδο 1

Μέγεθος ομάδας: 6 +

Χρόνος: 15'

Οδηγίες

1. Ζητήστε από τα μέλη της ομάδας να σχηματίσουν έναν κύκλο.
2. Πείτε τους ότι θα πρέπει να φτιάξουν μια μεγάλη μηχανή όλοι μαζί χρησιμοποιώντας μόνο τα σώματά τους.
3. Ζητήστε από κάποιον/α να ξεκινήσει. Αυτός ή αυτή επιλέγει μια απλή επαναλαμβανόμενη κίνηση, όπως το να κινεί το χέρι του/της προς τα πάνω επαναληπτικά. Την ίδια στιγμή κάνει ένα διακριτό ήχο, όπως ένα μακρόσυρτο σφύριγμα.
4. Ζητήστε από κάποιον άλλο άτομο να σταθεί κοντά ή να ακουμπάει το πρώτο και να επιλέξει τη δική του κίνηση και ήχο. Για παράδειγμα, μπορεί να σκύψει και να κάνει «τσκ...τσκ», ακολουθώντας τον ρυθμό του πρώτου ατόμου.
5. Ζητήστε κι από τα άλλα άτομα, ένα τη φορά, να συμμετάσχουν. Μπορούν να ενωθούν με όποιο μέρος της μηχανής θέλουν. Προσθέτουν τη δική τους κίνηση και ήχο.
6. Στο τέλος, όλη η ομάδα είναι ενωμένη και κινείται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους και κάνει διάφορους ήχους.
7. Όταν όλοι/όλες ενταχθούν και η μηχανή λειτουργεί κανονικά, μπορείτε να «διευθύνετε» τα άτομα ώστε να κάνουν τη μηχανή να γίνει πιο θορυβώδης, να επιταχύνει ή να επιβραδύνει.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

Μπορείτε να ρωτήσετε την ομάδα:

- Ποιες ομοιότητες υπάρχουν ανάμεσα στη «μηχανή» και σε μια αποτελεσματική ομάδα μάθησης;
- Ποιες δεξιότητες χρειάστηκαν; Ποιες ευθύνες χρειάστηκε να αναλάβουν; Ποιες δεξιότητες ακρόασης και απόκρισης; Συνεργασίας; Τι άλλο;

1 - 2 - 3 φλοκ!

Το παιχνίδι αναπτύσσει τη συνεργατικότητα

Πολυπλοκότητα: επίπεδο 2

Μέγεθος ομάδας: 8 +

Χρόνος: 40'

Οδηγίες

1. Σχεδιάστε έναν πίνακα βαθμολογίας.
2. Ζητήστε από τα άτομα της ομάδας να σχηματίσουν ζευγάρια, ο ένας είναι ο Α, ο άλλος ο Β.
3. Και οι δυο παίκτες κρύβουν πίσω από την πλάτη τα χέρια και μετρούν συγχρόνως 1,2,3.
4. Με το 3 λένε «φλικ!» ή «φλοκ!»
5. Κρατήστε το σκορ.
6. Παίξτε 10 γύρους.
7. Στο τέλος, καταγράψτε στον πίνακα βαθμολογίας τόσο το ατομικό σκορ των παικτών όσο και των ζευγαριών.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

Ερωτήσεις που μπορείτε να ρωτήσετε:

- Ποιος πήρε το μεγαλύτερο σκορ σε όλα τα ζεύγη; Πώς έπαιξε για να κερδίσει;

A	B	A	B
Γροθιά	Παλάμη	4	0
Παλάμη	Παλάμη	3	3
Γροθιά	Γροθιά	0	0
Παλάμη	Γροθιά	0	4

- Ποιος είχε το χαμηλότερο σκορ; Πώς νιώθει; Πώς συνέβη αυτό;
- Έκαναν τα ζευγάρια συμφωνίες για το πώς να συνεργαστούν; Αν ναι, έσπασε κανείς τη συμφωνία; Γιατί; Και πώς αντέδρασε ο συνεργάτης του;
- Συγκρίνετε τα συνδυασμένα σκορ από τις ομάδες όπου υπήρξε συνεργασία και από εκείνες όπου υπήρξε ανταγωνισμός. Υπήρξαν πλεονεκτήματα για όσους/ες συνεργάστηκαν; Αν ναι, ποια (το συνολικό σκορ; Τα ωραία συναισθήματα; Η διατήρηση της φιλίας;)

Μέθοδοι και τεχνικές για την ανάπτυξη δεξιοτήτων συζήτησης

Οι συζητήσεις δίνουν επίσης τη δυνατότητα για την εξάσκηση στην ακρόαση, στη συνομιλία δίχως διακοπές και σε άλλες δεξιότητες ομαδικής δουλειάς που είναι σημαντικές για τον σεβασμό των δικαιωμάτων των άλλων. Προκειμένου να επιτραπεί σε όλους η συμμετοχή, είναι σημαντικό η ομάδα να έχει ένα ελεγχόμενο μέγεθος. Αν η ομάδα είναι πολύ μεγάλη -πάνω από 15 με 20 άτομα, ας πούμε- ίσως είναι καλύτερο να σπάσει σε μικρότερες ομάδες για τη συζήτηση. Για την ενθάρρυνση της αλληλεπίδρασης και της συμμετοχής, είναι προτιμότερο να καθίσουν οι συμμετέχοντες/ουσες σε κύκλο ή ημικύκλιο ώστε να βλέπουν ο ένας τον άλλο. Γενικές οδηγίες που θα πρέπει να συζητηθούν και να συμφωνηθούν από την ομάδα είναι, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες:

- Μόνο ένα πρόσωπο θα μιλάει τη φορά.
- Τα επικριτικά σχόλια και οποιαδήποτε μορφή χλευασμού αποθαρρύνονται.
- Κάθε πρόσωπο θα πρέπει να μιλάει από τη δική του οπτική και εμπειρία και να μη γενικεύει για λογαριασμό των άλλων, δηλαδή, να χρησιμοποιεί το πρώτο ενικό πρόσωπο.
- Θυμηθείτε ότι είναι πιθανό να υπάρχουν πάνω από μια «σωστές» απαντήσεις.
- Συμφωνήστε να διατηρείτε εμπιστευτικά τα όσα λέγονται για ευαίσθητα ζητήματα.
- Όλοι/όλες έχουν το δικαίωμα να παραμείνουν σιωπηλοί/ές και να μη λάβουν μέρος στη συζήτηση κάποιου θέματος, αν δεν το επιθυμούν.

Οι παρακάτω στρατηγικές ίσως σας φανούν χρήσιμες:

Μικρόφωνο

Είναι αποτελεσματικό για ομάδες που έχουν δυσκολίες στην ακρόαση.

Οδηγίες

Η ομάδα κάθεται σε κύκλο. Ένα παλιό μικρόφωνο ή ανάλογο σχήματος αντικείμενο γυρνάει στον κύκλο. Μόνον το άτομο που κρατάει το μικρόφωνο επιτρέπεται να μιλήσει, ενώ οι άλλοι/ες τον/την ακούν και τον/την κοιτούν. Όταν ο/η ομιλητής/τρια ολοκληρώσει, δίνει το μικρόφωνο στο επόμενο άτομο που επιθυμεί να μιλήσει.

Το παιχνίδι του διλήμματος

Είναι χρήσιμο στην ενθάρρυνση των συμμετεχόντων/ουσών να πουν τη γνώμη τους, να ακούσουν τους άλλους και να αλλάξουν την άποψή τους υπό το φως νέων δεδομένων. Μπορεί να παραλλαχθεί με διάφορους τρόπους.

Οδηγίες

1. Προετοιμάστε 3 ή 4 αμφιλεγόμενες δηλώσεις πάνω σε ένα θέμα σχετικό με αυτά που δουλεύετε, π.χ. «Δεν θα έπρεπε να υπάρχουν όρια στην ελευθερία του λόγου».
2. Σχηματίστε μια γραμμή στο πάτωμα με κιμωλία ή ταινία.
3. Εξηγήστε ότι το μέρος δεξιά της γραμμής σημαίνει τη συμφωνία με τη δήλωση, ενώ το αριστερά της γραμμής τη διαφωνία και ότι η απόσταση από τη γραμμή

